

Det er forbudt å:

- a) utøve vold mot dyr,
- b) hensette dyr i hjelpeløs tilstand,
- c) foreta utuktige handlinger med dyr, og
- d) bruke levende dyr som fôr eller agn.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om særskilte forbud, herunder om forbud mot handlinger som vekker allmenne etiske reaksjoner.

Veterinærinstituttet ser behov for denne bestemmelsen og støtter innholdet.

§ 15. *Bygninger, gjerder og andre mindre innretninger.*

Bygninger, gjerder og andre mindre innretninger skal utføres eller oppføres og holdes ved like slik at dyr ikke utsettes for fare for unødige påkjenninger og belastninger. Det skal ikke brukes piggråd i gjerde for å regulere dyrs ferdsel.

Om nødvendig skal den ansvarlige for bygningen, gjerdet og innretningen føre tilsyn med disse og gjennomføre tiltak for å kunne oppdage, forebygge og avhjelpe lidelse.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om bygninger, gjerder ol, herunder om forbud mot og fjerning av slike.

Paragrafen gjelder bygninger, gjerder og andre mindre innretninger. Det er imidlertid behov for å dekke opp også større innretninger og installasjoner som kan påvirke både eide og villlevende dyrs velferd. Dette kan for eksempel gjelde veier og jernbane, hvor utforming av midtdele, gjerder, rydding av vegetasjon m.v. har stor innvirkning på skaderisiko. Ved vassdragsregulering vil for eksempel både tappeshastighet og vannstand påvirke fiskens velferd. Paragrafen kan med fordel ha en krysshenvisning til plan- og bygningsloven, men bør omtale dette også selv, da plan- og bygningsloven etter Veterinærinstituttets syn ikke har vist seg tilstrekkelig til å ivareta dette aspektet.

Veterinærinstituttet mener som det fremgår over, at "unødige" belastninger ikke gir en riktig anvisning på den sammensatte vurderingen man reelt sett henspeiler på. Derfor foreslås følgende endring av ordlyden i første ledd: *"...for å forebygge fare for lidelse og andre belastninger."*

Et forbud mot piggråd støttes.

§ 16. *Merking, presentasjon, reklame og markedsføring*

Merking, presentasjon, reklame og markedsføring av produkter som stammer fra dyr, skal gi tilstrekkelig informasjon og ikke være egnet til å villed.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om informasjon, merking, presentasjon, reklame og markedsføring og om vilkår for bruk av frivillige merkeordninger.

§ 17. *Sporbarhet*

Kongen kan gi forskrifter om sporbarhet for dyr eller produkter fra dyr ut fra hensynet til dyrevelferd.

§ 18. *Omsetning m.v. av produkter fra dyr*

Kongen kan i forskrift begrense, stille krav til eller forby omsetning og bruk av produkter fra dyr som er omfattet av denne loven. Med de begrensninger som følger av overenskomst med fremmed stat eller internasjonal organisasjon eller av folkeretten for øvrig, kan Kongen også begrense, stille krav til eller forby import av slike produkter.

Veterinærinstituttet støtter disse hjemlene, samt prinsippet i § 16 første ledd. Det bør være et mål for Norge å påvirke det internasjonale regelverket slik at man med hjemmel i § 18 kan sikre at animalske produkter stammer fra dyr som er holdt på forsvarlig måte. Videre bør, etter Veterinærinstituttets syn, § 18 nedfelle ett prinsipp i første ledd, og gi fullmaktsbestemmelsen i andre ledd. Følgende nytt første ledd foreslås: *”Med de begrensninger som følger av overenskomst med fremmed stat, internasjonal organisasjon eller folkeretten forøvrig, skal animalske produkter stamme fra dyr som er holdt, behandlet og avlivet på dyrevelferdsmessig forsvarlig måte”*.

§ 19. Adgang til sted og plikt til å yte bistand

Dyreholder og den som produserer, bearbeider eller omsetter produkter fra dyr omfattet av loven, skal gi tilsynsmyndigheten og politiet uhindret adgang til sted eller lokale der det holdes dyr eller foregår aktivitet omfattet av loven. Utenlandske inspektører kan delta i inspeksjoner mv. når det er nødvendig for å ivareta Norges internasjonale forpliktelser.

Dyreholder og den som produserer, bearbeider eller omsetter produkter omfattet av loven, skal vederlagsfritt stille nødvendige lokaler, inventar, arbeidshjelp og redskaper til disposisjon for utøvelse av tilsynet og ellers være behjelpelig med å legge til rette for tilsynet.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om adgang til sted eller lokale.

§ 20. Opplysningsplikt, dokumentasjon og kontrolltiltak

Dyreholder og den som produserer, bearbeider eller omsetter produkter fra dyr omfattet av denne loven, skal på anmodning fra tilsynsmyndigheten gi opplysninger, melding, rapporter, dokumentasjon og innsyn i dokumenter som har betydning for tilsynsmyndighetens kontroll med etterlevelse av loven eller bestemmelser gitt i medhold av loven. Andre som har relevant informasjon, skal på anmodning fra tilsynsmyndigheten gi nødvendige opplysninger.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om opplysnings- og dokumentasjonsplikt, og om plikt til å etablere og gjennomføre systematiske kontrolltiltak.

Veterinærinstituttet støtter §§ 19 og 20, og anser dette som egnede bestemmelser for å kunne gjennomføre et godt og effektivt tilsyn med dyrevelferdslovgivningen.

Høringsnotatet gir uttrykk for at den som varsler om brudd på loven, ikke har opplysningsplikt etter denne bestemmelsen. Veterinærinstituttet stiller seg undrende til om det kan medføre riktighet. Etter omstendighetene kan det være svært naturlig at den som varsler også forteller om grunnlaget varselet ble gitt på (faktiske observasjoner m.v.).

Kap III Hold av dyr

§ 21. Generelle vilkår for hold av dyr

Dyr skal bare holdes hvis de kan tilpasse seg holdet på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.

Kongen kan gi nærmere forskrifter som begrenser eller forbyr innførsel, avl og hold av visse dyrearter.

Veterinærinstituttet støtter forslaget, og anser første ledd som en dyrevelferdsmessig viktig presisering. Dette gjelder både enkeltindivider av alminnelig holdte arter og vurdering av egnethet for oppdrett av en ny art. Hvis det er aktuelt å tillate hold av nye dyrearter, er det vesentlig at dette baseres på faglige utredninger relatert til artens biologi og aktuelle behov,

eksempelvis når det gjelder ernæring, sosiale forhold, samt kjennskap til mulige velferdsindikatorer, stressreaksjoner mv.

Det stilles spørsmål ved at høringsnotatet bruker villfanget torsk som eksempel på dyr som tilbys et adekvat miljø og normalt har gode forutsetninger for å tilpasse seg holdet, jf. s. 38. Dette i lys av erfaringer med sprengt svømmeblære ved innfangingen og at det vanligvis tar flere uker før fisken tar til seg mat. Omfanget av eventuelle stressvirkninger som følge av miljøskifte, er dessuten neppe er kjent.

§ 22. Dyrs levemiljø

Dyreholder skal sikre at dyr holdes i miljø som gir god velferd ut fra artstypiske og individuelle behov, herunder gir mulighet for stimulerende aktiviteter, bevegelse, hvile og annen naturlig atferd. Dyrs levemiljø skal fremme god helse og kondisjon og bidra til trygghet og trivsel.

Dyr skal beskyttes mot ugunstige værforhold og ha adgang til egnet og trygt tilholdsrom utenom normal beiteperiode.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om dyrs levemiljø, herunder krav til egnet og trygt tilholdsrom inkludert tiltak for å forebygge, oppdage og bekjempe brann og om unntak fra krav om tilholdsrom.

Paragrafene 22 (se s. 41 i høringsnotatet) og 23 dekker sammen opp innholdet i ”de fem friheter” på en grei måte.

Veterinærinstituttet støtter stort sett innholdet i § 22, men har noen utfyllende kommentarer.

Det bemerkes at det i høringsnotatet fremgår at § 22 første ledd bl.a. omfatter dyr på slakterier. Veterinærinstituttet synes det er for ambisiøst, og faktisk er egnet til å svekke bestemmelsen. Kravene til hold av dyr med hensyn på stimulerende aktiviteter, bevegelse m.v. bør være atskillig strengere for det permanente dyrehold enn ved midlertidig eller kortvarig opphold, for eksempel på slakteri. Ved lovlig oppstalling på slakteri står kyr i trange bokser som på ingen måte gir mulighet for stimulerende aktiviteter og bevegelse, knapt nok normal liggestilling. Hvis slik oppstalling av dyr anses å fylle bestemmelsen i § 22, er dette med på å uthule bestemmelsen.

Godt klima er av stor betydning for dyrs velferd, herunder gjennom innvirkning på hvor sykdomsutsatt de blir. Samtidig er det ofte en betydelig utfordring å få til godt innneklima. Problemet kan forsterkes når uteværet er kaldt eller fuktig og vekslende. Krav til innemiljø inkludert klima bør derfor, ut fra sin aktualitet og betydning for velferden, fortrinnsvis fremgå av ordlyden. Begrepet ”*værforhold*” kan ut fra vanlig språkbruk oppfattes å kun hense på været utendørs. Også behovet for å opprettholde en døgnrytme, samt omtale av tilgang på lys (naturlig som kunstig) og mørke for øvrig, bør komme til uttrykk i ordlyden, eller i det minste i forarbeidene. Lys er en viktig naturlig bestanddel som påvirker en rekke fysiologiske funksjoner. Ulike arter kan være tilpasset ulike lysnivåer. Det er viktig at forarbeidene er mest mulig utfyllende når det gjelder elementer som bidrar til godt levemiljø både for landlevende og akvatiske dyr.

Veterinærinstituttet forstår høringsnotatet på s. 90 slik at det er krav om tilgang på skygge for dyr på beite.

Høringsnotatet uttaler på s. 90 vedrørende tilholdsrom at dyr skal kunne stå og ligge.

Veterinærinstituttet antar at dette ikke regnes som tilstrekkelig, jf. også kravet til bevegelse, og at

drift basert på minimal bevegelsesfrihet enten er forbudt eller i stor grad er i ferd med å fases ut. Kravet til levestandard for familie- og hobbydyr, bør ikke være mindre strenge enn for dyr i næring. Ofte vil en sammensatt vurdering snarere kunne tilsi strengere krav for disse, da praktiske og økonomiske hensyn ikke gjør seg tilsvarende gjeldende.

§ 23. Tilsyn, stell og føring

Dyreholder skal sikre at:

- a) dyr får godt tilsyn og stell, herunder godt renhold,
- b) fôr, beite og vann er av god kvalitet, dekker dyrets behov for næring og væske og fremmer god helse og velferd. Dyr skal ikke tvangsføres eller tvangsvannes, med mindre det skjer av dyrehelsemessig grunn,
- c) dyr beskyttes mot skade, sykdom, parasitter, predatorer og andre farer. Syke og skadde dyr skal gis forsvarlig behandling og avlives om nødvendig,
- d) spredning av smitte begrenses, og
- e) dyr, der det er relevant, blir tilstrekkelig tamme til å kunne håndteres og stelles på dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om tilsyn, stell og føring.

23b) Veterinærinstituttet vil peke på betydningen av egnet fôr for dyrs helse. Pga. mangel på fiskeråstoffer brukes i økende grad vegetabiliske næringsstoffer til carnivor laksefisk. Det er publisert at stoffer i soya er årsak til alvorlig tarmbetennelse, og Veterinærinstituttet har mistanke om at skader ikke er begrenset til dette. Det fryktes at fôret kan være årsak til en høy forekomst av maligne tarmsvulster på stamfisk. Både på denne bakgrunn, og erfaringer med BSE på storfe, bør det stå noe i forarbeidene om at fôret bør være naturlig for dyret, eller at det ikke skal brukes unaturlige fôrkomponenter. I tillegg kan krav om at utprøving (med langtidsforsøk) av "unaturlige" nye fôr-typer defineres som en metode og omtales under § 8.

Veterinærinstituttet savner en omtale av fôrets betydning som sysselsetting, dvs. verdien av å ete i seg selv, i tillegg til behovet for tilstrekkelig med næringsstoffer, sporstoffer mv. Likeledes savnes en presisering av at fôret må gi en metthetsfølelse, jfr. dyr som må fôres restriktivt og trolig opplever frustrasjon på grunn av det. Følgende foreslås som tillegg i 1. punkt *"...dekker dyrets behov for næring og væske og fremmer god helse og velferd, herunder gir metthetsfølelse og tilfredsstillende dyrets suge- og eteatferd"*.

23c) setter krav om at beitedyr skal beskyttes mot rovvilt. Det er ingen tvil om at beitedyr har blitt påført store lidelser som følge av økt rovviltpress i en del områder av landet. På tross av mye fokus på problemet, herunder utarbeidelse av én dyrevelferdsmelding (2002-2003), og tre rovviltmeldinger (i perioden 1992 -2004), er skade- og lidelsesomfanget likevel stort og økende. Lovforslaget er sammenholdt med høringsnotatet klagende i forhold til dyreholders ansvar for egne dyrs velferd. Forslaget drøfter imidlertid ikke dyrevelferdsloven i forhold til myndighetenes ansvar for rovvilt- og landbrukspolitikken. Gjennom sin politikk, herunder bestandsmål for rovdyrene, økonomiske støtte- og erstatningsordninger i landbruket og forvaltning av utmarksområder, utøver disse myndighetene stor innflytelse på beitedyrenes situasjon. Veterinærinstituttet savner en generell prinsipiell drøftelse av forholdet mellom dyrevelferdsloven og miljømyndighetenes utøvelse av viltforvaltning, hvor denne nærmest kan sies å være en form for "eiere" av rovviltet gjennom sin innflytelse på viltets leveområder og regulering av jakt- og fangst. Veterinærinstituttet oppfordrer derfor departementene i det videre arbeidet å drøfte og klargjøre forholdet mellom dyrevelferdsloven og rovvilt- og landbruksforvaltningen og påta seg et selvstendig ansvar, ikke legge hele ansvaret på dyreeier. Effektive forebyggende tiltak som eier kan iverksette, er få, om noen, når det gjelder beite i utmark. Veterinærinstituttet støtter prinsippet med soneinndeling som omtalt på s. 43 i høringsnotatet, samt rett på erstatning ved beiterestriksjoner, jf. § 32 andre ledd 2. punkt.

Imidlertid savnes en langt sterkere samhandling med rovviltforvaltningen enn det som er tilfelle i dag. Ikke bare nedsanking av beitedyr, men også uttak av skadegjørere bør være et mulig tiltak. Rovviltforvaltningen bør være aktiv i den forstand at rovviltbestanden må kunne reguleres av hensyn til beitedyr, og det bør kunne skytes ut enkeltdyr av rovdyr som gjør skade, heller enn å åpne for allmennhetens jakt på rovdyr. For at prinsippet med soner skal fungere i praksis, er effektivt uttak av skadegjørere i beiteområder og "randsonen" rundt beitet ("bufferzone") en forutsetning.

I en del beiteområder er det også store dyrevelferdsmessige utfordringer grunnet flått, fluemark, alveld og underernæring. I en del tilfeller har omfanget av slike problemer sammenheng med for hardt beitetrykk, herunder ved bruk av helårsbeite. Klimamessige endringer og gjengroing har trolig bidratt til økt flåttpress i en del områder. Dyrevelferdsloven bør få praktiske konsekvenser der lidelsene har en karakter og/eller omfang som er velferdsmessig uforvarlig.

Veterinærinstituttet mener gjeldende bestemmelse i dyrevernavlovens § 5a om at dyr skal tas hjem i god tid før frost og snøfall, bør videreføres. Denne bestemmelsen har ofte blitt brukt i håndhevelsesøyemed, samt hatt en viss oppdragende effekt.

Veterinærinstituttet støtter prinsippet om vurdering av dyrs tilstand ut fra velvære, jf. s. 93 i høringsnotatet. Loven bør legge opp til en utvikling av større krav til positive velferdsindikatorer, herunder at aktiviteter med dyr og tilsyn med lovgivningen i større grad baseres på positive indikatorer. Fravær av tegn på dårlig velferd bør ikke alltid være tilstrekkelig vurderingsgrunnlag for vurderingen av dyrs velferd.

§ 24. *Avl og bioteknologi*

Avl skal fremme egenskaper som gir robuste dyr med god funksjon og helse.

Det skal ikke drives reproduksjon, herunder ved bruk av genteknologiske metoder, som:

- a) endrer arveanlegg slik at de påvirker dyrs fysiske eller mentale funksjoner negativt, eller som viderefører slike arveanlegg,
- b) reduserer dyrs mulighet til å utøve naturlig atferd, eller
- c) vekker allmenne etiske reaksjoner.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om avl og hold av dyr i strid med prinsippene i denne paragrafen.

Paragrafen er en videreføring og klargjøring av gjeldende dyrevernavlov, og formuleringen er god.

Imidlertid må det bemerkes at bestemmelsen i gjeldende regelverk i liten grad har vært brukt for å styre avlen, og Veterinærinstituttet håper at bestemmelsen ikke forblir en papirbestemmelse. Eksempelvis har seleksjon for mange grisunger gitt en utvikling av kullstørrelsen hos svin som er urovekkende, idet mange purker nå føder flere unger enn de har biologisk evne til å die opp. Videre bør bestemmelsen få konsekvenser for hvilket dyremateriale det er lov å importere og bruke i Norge.

Veterinærinstituttet ber departementene vurdere om uttalelsen på s. 95 i høringsnotatet om at bestemmelsen ikke rammer eventuell bruk av steril oppdrettsfisk, bør inneholde en forutsetning om at dette er dyrevelferdsmessig forsvarlig.

§ 25. *Trening, fremvisning, underholdning og konkurranser*

Dyr under trening og dyr som brukes til fremvisning, underholdning og konkurranser skal:

- a) være i stand til å gjennomføre aktiviteten uten å bli utmattet eller skadet,
- b) ikke utsettes for eller være påvirket av midler eller behandling som kan gjøre aktiviteten dyrevelferdsmessig uforvarlig,
- c) ikke med hensikt påføres frykt, skade eller annen lidelse, og
- d) ikke brukes i kamper mot andre dyr eller mennesker.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om trening, fremvisning og konkurranser mv., herunder stille krav om særskilt tillatelse eller forby ulike former for slik aktivitet, forby bruk av visse dyrearter, og forby visse former for midler og behandling.

Kongen kan i forskrift gjøre unntak fra første ledd i forbindelse med visse typer trening.

Veterinærinstituttet støtter bestemmelsen. Begrepet "*annen lidelse*" i første ledd bokstav c) foreslås endret til "*andre belastninger*". Forarbeidene bør eksemplifisere unntakshjemmelen i siste ledd, da det ellers er vanskelig å vite hva man gir hjemmel til.

§ 26. Omsetning av dyr og ervervsmessig ivaretagelse av andres dyr

Den som selger eller overlater dyr til andre, skal gi den som overtar dyret nødvendig informasjon om forhold som er av betydning for dyrets velferd.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om informasjon, markedsføring, reklame, import, eksport, omsetning, utlodning, leie og lån av dyr samt om ervervsmessig ivaretagelse av andres dyr, herunder om registrering, godkjenning og forbud mot slik virksomhet.

Veterinærinstituttet støtter bestemmelsen.

§ 27. Jakt, fangst og fiske på dyr som holdes

Kongen kan gi forskrifter om jakt, fangst og fiske på dyr som eies eller på annen måte holdes i menneskers varetekt, herunder om trening for slik aktivitet, samt forby eller stille krav om særskilt tillatelse for slik aktivitet.

Det har lenge vært et prinsipp innen dyrevern- og viltforvaltningen at det ikke skal jaktes, fangstes eller fiskes på dyr i fangenskap. Veterinærinstituttet mener at det ikke bør skje en oppmyking av regelverket på dette området. Oppdrettsvilt bør avlives på en måte som totalt sett gir minst belastning, noe som kan innebære at det avlives med skytevåpen uten at dyret er fiksert, men det bør ikke arrangeres jakt på slike dyr. Direktoratet for naturforvaltning har nylig strammet inn regelverket for hold av rådyr og hare i hegn for å trene hund, der slike formål ikke lenger blir akseptert. Veterinærinstituttet er kjent med at Fiskeri- og Kystdepartementet har gitt forskrifter som tillater fiske i merd/steng på visse vilkår.

Lovteksten bør gjenspeile prinsippet om at man ikke skal jakte, fangste eller fiske på dyr i fangenskap. Både for å lovfeste det man hittil har oppfattet som gjeldende rett og praksis, og ut fra lovens systematikk, bør § 27 nedfelle prinsippet i første ledd, deretter en unntakshjemmel. I den grad myndighetene ønsker å tillate jakt, fangst og fiske på holdte dyr, bør det nedfelles i forskrift. Da øker også sannsynligheten for en grundig behandling av det aktuelle unntaket. Følgende ordlyd foreslås: "**Dyr som holdes skal ikke utsettes for jakt, fangst eller fiske**". Dersom man av hensyn til ønsket fiske i fritidsanlegg, herunder aktivitet basert på "Put and take" fiske o.l., ikke ønsker å angi hovedregelen i loven, bør prinsippet likevel gjøres gjeldende for landdyr og sjøpattedyr. Dette også ut fra hensynet til harmonisering i forhold til viltregelverket. Høringsnotatet omtaler behov for harmonisering flere steder, bl.a. på s. 48 vedrørende § 28 Utsetting av dyr i naturen. Det er bl.a. behov for en grenseoppgang i gråsonen mellom "put and take" og kultivering av fisk.

§ 28. *Utsetting av dyr i naturen*

Dyr fra dyrehold kan bare settes ut i naturen for å bli viltlevende når dyret har gode muligheter for å tilpasse seg og overleve i det nye miljøet.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om utsetting av dyr i naturen, herunder fastsette vilkår for eller forbud mot utsetting.

Veterinærinstituttet støtter bestemmelsen, men er usikker på om vilkåret "...*gode muligheter for å tilpasse seg...*" inneholder et krav om at dyret skal takle overgangen på en dyrevelferdsmessig god måte. Høringsnotatet fremstår som noe uklart på innholdet i forsvarlighetskravet, herunder om dyret skal ha gode muligheter for god velferd i tilpasningsfasen og/eller etterhvert, eller om det kan være aktuelt å gå på akkord med hensynet til god velferd ut fra andre hensyn. I Sverige gjennomfører Fiskeriverket en "smoltbesiktning" før en får lov til å sette ut kultivert fisk i vassdrag.

Kap IV Viltlevende dyr

Generelt

Det bør være henvisninger til viltlov og plan- og bygningslov. Forarbeidene bør si noe om hensynet til viltets levemiljø og krav på beskyttelse mot forstyrrelser og andre belastninger. Det kan henvises til § 3, dersom man ikke utformer et generelt prinsipp i dette kapitlet.

Veterinærinstituttet støtter at det er behov for en gjennomgang av visse fangstmetoder ut fra hensynet til dyrevelferd, jf. s. 49 i høringsnotatet, og at dyrevelferdsloven § 4 om hjelpeplikt i visse tilfeller må ha forrang i forhold viltregelverket, jf. høringsnotatet s. 70.

Tiltak i forbindelse med miljøforvaltningen kan ha dyrevelferdsmessig betydning, for eksempel i forbindelse med bekjempning av uønskede arter (fangst av mink i yngleperioden, ulesket kalk mot ørekyt) og reintroduksjon av arter (eks. reetablering av elveperlemusling som har fisk som biologisk vektor og der muslingen parasitterer på fiskens gjeller).

§ 29. *Jakt, fangst og fiske*

Jakt, fangst og fiske skal utøves på en dyrevelferdsmessig forsvarlig måte.

Kongen kan til utfylling av første ledd gi nærmere forskrifter om jakt, fangst og fiske samt om ettersøk og avliving av viltlevende dyr.

Veterinærinstituttet støtter denne bestemmelsen.

Veterinærinstituttet mener det er positivt at man tar sikte på å vurdere fiskemetoder i lys av ny kunnskap.

§ 30. *Innfangning av viltlevende dyr*

Viltlevende landdyr og sjøpattedyr skal ikke fanges inn for å håndteres eller holdes i fangenskap. Dette gjelder ikke kortvarig ivaretagelse av syke eller skadde dyr for rehabilitering med sikte på tilbakeføring til dyrets naturlige miljø.

Kongen kan i forskrift gjøre unntak fra bestemmelsen i første ledd første punktum samt gi nærmere forskrifter om innfangning, håndtering og hold av viltlevende dyr.

Forbudet mot innfangning av viltlevende dyr for hold bør i utgangspunktet gjelde alle dyr. Unntak for hold av fisk i steng eller fangstbasert akvakultur, midlertidig oppbevaring av krepsdyr i sjø, bør heller omtales spesielt i loven eller reguleres gjennom forskrift. Dette ut fra ønske om en helhetlig- og systematisk lov, samt behovet for å kunne sette rammer også for innfangning av fisk og krepsdyr for håndtering og hold i fangenskap.

Metodene som benyttes for innfangning av viltlevende dyr bør være gjenstand for vurdering etter dyrevelferdsloven, ikke bare holdet etterpå. Eksempelvis har det vært brukt elektrisk strøm for å fange stamfisk til kultivering, en metode som kan påføre fisk ryggbrudd.

Forarbeidene bør angi et klart forbud mot "catch and release" som forvaltningstiltak, som en oppfølging av Stortingets vedtak i forbindelse med behandling av Dyrevelferdsmeldingen.

Kap V. Avgifter og gebyr

§ 31. Avgift og gebyr

Kongen kan i forskrifter pålegge gebyrer for å dekke kostnader med tilsyn, kontroll og særskilte tjenester etter denne loven eller forskrifter hjemlet i denne loven.

Kongen kan i forskrifter pålegge virksomheter omfattet av lov om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven) å betale en avgift på næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader med tilsyn og kontroll etter denne loven med hold og bruk av dyr i produksjon av næringsmidler der kostnadene ikke dekkes av gebyr etter første ledd.

Kongen kan i forskrifter pålegge produsenter eller importører å betale en avgift på fôr til dyr som ikke brukes til produksjon av næringsmidler. Avgiften skal dekke kostnader med tilsyn og kontroll etter denne loven med hold og bruk av dyr som ikke blir brukt i produksjon av næringsmidler der kostnadene ikke dekkes av gebyr etter første ledd.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om beregning av gebyrene og avgiftene, og om innkreving og innbetaling av disse.

Ved forsinket betaling av avgifter og gebyr skal det betales rente i samsvar med lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling.

Avgifter og gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.

Etter Veterinærinstituttets prinsipielle oppfatning ivaretar dyrevelferdsloven og matloven hensyn som har karakter av felles samfunnsgode hva angår velferd, dyrehelse og matsikkerhet, og bør som hovedregel finansieres med fellesskapets midler.

På den annen side er det mer naturlig, slik det legges opp til i forslaget, at de som holder familie- og hobbydyr tar en del av kostandene til tilsyn gjennom avgifter.

Kap VI. Administrative bestemmelser og sanksjoner

§ 32. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige vedtak for gjennomføring av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven.

Mattilsynet kan fatte vedtak om beiterestriksjoner for å beskytte husdyr mot rovvilt. Ved inngripende vedtak om beiterestriksjoner grunnet rovvilt, har dyreeier rett til økonomisk kompensasjon. Kongen kan gi nærmere forskrifter om vilkår for og utmåling av slik kompensasjon.

Kongen kan delegerer myndighet til andre offentlige eller private organer og gi bestemmelser om hvem som er klageinstans i slike tilfeller.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om utøving av tilsynet og om oppnevning, sammensetning og drift av tilsynsorganer.

Veterinærinstituttet støtter at Mattilsynet gis en generell vedtakshjemmel direkte i loven. Det er opplysende, brukervennlig, og en harmonisering i forhold til Matloven. Veterinærinstituttet mener dyrevernemndene bør bestå og være lovfestet, men ser det som ryddig med delegert myndighet fra Mattilsynet.

Det erkjennes å være både positive og negative sider knyttet til ordningen med dobbelt vedtakskompetanse med dyrevernemnder i tillegg til Mattilsynet. Nemnda er imidlertid eneste organ som kun har ansvar for dyrs ve og vel. Mattilsynet kan komme til å nedprioritere tilsyn på dyrevelferd i forhold til folkehelseoppgaver når det er knapphet på ressurser. Av samme grunn bør departementene bevilge eget budsjett til nemndene. Publikum synes å ha lavere terskel for å sende en bekymringsmelding til en dyrevernemnd, enn til et Mattilsynskontor som ofte ligger langt unna. Dyrevernemnder kan gjøre tilsynet mer effektivt, og være en forutsetning for å foreta inspeksjon så raskt som forholdene påkrever. Tilsvarende kan dyrevernemnder være nyttige for å gjennomføre rutineinspeksjoner og holde oversikt over aktiviteter med dyr innenfor distriktet. Høringsnotatet gir inntrykk av at nemndmedlemmer kan være et politisk oppnevnt organ, jf. s. 52. Veterinærinstituttet viser til forarbeidene om at nemndene ikke skal være politisk basert. Dette var et viktig poeng ved statliggjøring av nemndene i 1995. Forarbeidene bør presisere at oppnevning av medlemmer i nemnda skal skje på grunnlag av vedkommendes kompetanse og forutsetninger for å gjøre en god jobb, og ikke være politisk basert.

Følgende ordlyd bes vurdert i andre ledd 1. punkt: *"Mattilsynet kan fatte vedtak om beiterestriksjoner eller andre effektive tiltak for å beskytte beitedyr mot rovviltangrep.* Denne paragrafen bør rette seg mot "eier" av rovviltet, viltmyndighetene, i tillegg til eier av tamdyrene. Det kan da gjøres vedtak som omfatter uttak/fjerning av rovvilt, ikke bare å fjerne beitedyr utenfor sonene.

Veterinærinstituttet støtter at dyreeier som ikke kan benytte utmarksbeite for sine dyr etter sin rett, får kompensasjon. I høringsnotatet uttales at retten på kompensasjon ved vedtak om beiterestriksjoner skal være bevilgningsstyrt. Veterinærinstituttet understreker at en lovbasert rett på erstatning ikke kan nektes eller avkortes med hevvisning til manglende dekning i budsjetter.

Det synes videre hensiktsmessig at loven nedfeller prinsippet om at det skal etableres en ordning med eget organ som vurderer forsøk med dyr, samt ha en plattform for alternativer til dyreforsøk. Et eget organ som vurderer dyreforsøk er nødvendig, da det bør kreves en fagkompetanse for dette som Mattilsynet ikke naturlig besitter. Det bør ikke være fritt opp til forvaltningen å endre hovedsystematikken på dette dyrevelferdsmessige viktige og konfliktfylte område. Tilsvarende bør forvaltningens plikt til å sikre at Norge har et dyreetisk råd nedfelles i loven, slik det er gjort i dansk dyrevernlov.

§ 33. Gjennomføring av pålegg og midlertidig forvaring av dyr

Dersom pålegg fra tilsynsmyndigheten ikke etterkommes, det er ukjent hvem som er ansvarlig, eller det er nødvendig å få gjennomført tiltak raskt, kan tilsynsmyndigheten selv iverksette nødvendige tiltak.

Tilsynsmyndigheten eller politiet kan etter vedtak ta dyr i midlertidig forvaring eller på annen måte sørge for at dyret får nødvendig tilsyn og stell. Vedtak fattet av politiet faller bort om det ikke stadfestes av tilsynsmyndigheten innen 7 dager. Ansvar for dyr omfattet av politiets vedtak overføres til tilsynsmyndigheten når vedtaket stadfestes.

Tiltak etter første og annet ledd kan gjennomføres for dyreholders regning. Skyldige beløp er tvangsgrunnlag for utlegg.

Politiet skal hjelpe til med gjennomføring av tilsyn og vedtak når tilsynsmyndigheten ber om det.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om gjennomføring av pålegg og midlertidig forvaring av dyr.

Veterinærinstituttet støtter denne bestemmelsen, herunder adgangen til å kunne treffe vedtak med umiddelbar virkning og/eller gjennomføre tiltak så raskt forholdene krever.

Veterinærinstituttet understreker viktigheten av at tilsynet selv kan iverksette tiltak når forholdene gjør det påkrevet.

Høringsnotatet anbefaler avlaving framfor omplassering der eier ikke sier fra seg eiendomsretten til dyret, jf. s. 56 og 102. Veterinærinstituttet antar det strider mot etablert forvaltningspraksis, prinsippet om egenverdi og kan virke støtende på lokale aktører og på opinionen, om en person som har mishandlet og/eller vanrøkt et dyr, skal hindre omplassering av et dyr som har gode utsikter for et godt liv.

§ 34. *Forbud mot aktiviteter omfattet av loven*

Den som unnlater å etterkomme vesentlige pålegg eller grovt eller gjentatte ganger overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, kan av Mattilsynet ilegges forbud mot aktiviteter omfattet av denne loven. Forbudet kan gjelde alle eller noen arter, en eller flere aktiviteter, for en viss periode eller inntil videre. Forbudet kan omfatte andre personer med tilknytning til den som har handlet lovstridig.

Retten kan i forbindelse med straffesak fastsette forbud etter denne paragrafen.

Kongen kan gi forskrifter om forbud mot aktiviteter omfattet av loven og om behandling av slike saker.

Høringsnotatet viser at forslaget er gjennomarbeidet og godt begrunnet. Veterinærinstituttet understreker hensynet til borgernes rettsikkerhet, slik det også er gjort i høringsnotatet, og støtter de vurderinger vedrørende rettsikkerhet som fremgår i kommentarene til forslaget.

§ 35. *Tvangsmulkt*

Tilsynsmyndigheten kan ilegge tvangsmulkt i form av engangsmulkt eller løpende dagmulkt til den som unnlater å etterkomme et enkeltvedtak innen fastsatt frist.

Tvangsmulktens størrelse fastsettes under hensyn til hvor viktig det er at vedtaket gjennomføres, og hvilke kostnader det antas å medføre.

Tvangsmulkt kan fastsettes allerede i forbindelse med at et vedtak treffes når det anses nødvendig at fristen overholdes.

Vedtak om tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg. Tilsynsmyndigheten kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

Kongen kan gi nærmere forskrifter om fastsettelse og beregning av tvangsmulkt.

Veterinærinstituttet mener tvangsmulkt i mange tilfeller vil være et egnet virkemiddel.

Kap VII Straff

§ 36. *Straff*

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven eller vedtak gitt i medhold av loven, straffes med bøter eller fengsel inntil 1 år eller begge deler, såfremt forholdet ikke rammes av strengere straffebestemmelse. På samme måte straffes forsøk og medvirkning.

Grov overtredelse straffes med fengsel inntil 3 år. Ved vurdering av om overtredelsen er grov, skal det særlig legges vekt på overtredelsens omfang og virkninger, og graden av utvist skyld.

Den øvre strafferammen for grovt skadeverk, jf. straffeloven § 292, er 6 år. Det kan, etter Veterinærinstituttets syn, neppe stemme med rettsoppfatningen at det skal være høyere strafferamme for den tinglige verdien dyr har etter straffeloven, enn dyrs interesse i å unngå store lidelser grunnet mishandling. Til illustrasjon kan man tenke seg at lidelsene for kyrne ved en påsatt brann, og de psykiske lidelsene for eierne, er mer alvorlig enn det økonomiske tapet. Veterinærinstituttet er videre skeptisk til sammenligningen med matloven og akvakulturloven, da det er helt forskjelligartede hensyn som skal ivaretas, jf. høringsnotatet s. 60.

§ 37. Forenklet forelegg

Kongen kan i forskrift bestemme at bøtelegging, på stedet eller i ettertid, for overtredelser av nærmere angitt art kan skje ved forenklet forelegg etter faste bøtesatser. I slikt forelegg kan straffebudet og det straffbare forhold betegnes ved stikkord eller på lignende måte. Politimann som ellers ikke har foreleggsmyndighet, kan gis myndighet til å utferdige forenklet forelegg.

Forelegg som er skrevet ut på stedet, faller bort dersom det ikke straks vedtas. Er siktede under 18 år, kan det gis en kort frist for vedtagelsen av forelegget. For forelegg som er skrevet ut i ettertid, gjelder straffeprosessloven § 256 nr. 5 tilsvarende. Slikt forelegg faller bort dersom det ikke vedtas innen fristen. Kongen kan gi nærmere forskrifter om fremgangsmåten når forelegget skrives ut i ettertid.

Påtalemyndigheten kan til gunst for siktede oppheve et vedtatt forelegg.

Veterinærinstituttet støtter denne bestemmelsen, som vil kunne effektivisere rettshåndhevelsen. Dette er hensiktsmessig i lys av antall henlagte saker, og med henvisning til politiet og domstolenes kapasitet.

§ 38. Etablering av dataregistre

Tilsynsmyndigheten kan opprette nye eller knytte til seg eksisterende dataregistre når det er nødvendig av hensyn til lovens formål, eller når det er nødvendig for å oppfylle internasjonale avtaler som Norge har inngått. Slike registre kan ikke uten samtykke fra den det gjelder inneholde personopplysninger som er sensitive i henhold til lov 14. april 2000 nr. 31 om behandling av personopplysninger § 2 nr. 8.

Kongen kan gi forskrifter om plikt til å avgi opplysninger til slike registre.

Ingen kommentarer.

Kap VIII

§ 39. Gjennomføring og utfylling

Kongen kan gi forskrifter som er nødvendige for å sikre gjennomføring og utfylling av denne loven.

Kongen kan fastsette de forskrifter som er nødvendige for å oppfylle Norges forpliktelser som følge av EØS-avtalen, herunder at slike forskrifter i tilfelle motstrid skal gå foran denne loven.

Dersom det skulle skje at EØS-forpliktelser strider mot alminnelige dyrevelferdsprinsipper så bør dette fordre en lovgjennomgang, slik at Stortinget gir den hjemmel som er nødvendig.

Kap IX Ikrafttredelse og overgangsbestemmelser

Veterinærinstituttet støtter forslagene og understreker behovet for forslaget til ny § 23 nr. 5 i helsepersonellloven.

Økonomiske konsekvenser for dem bestemmelsene retter seg mot

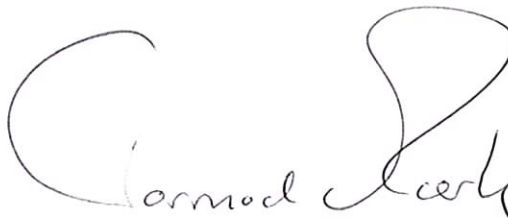
Departementenes vurderinger på s. 63-65 kan gi inntrykk av at ny dyrevelferdslov ikke skal ha noen praktisk konsekvens for dyrevelferden, med mindre det utarbeides forskrifter.

Veterinærinstituttet er skeptisk dersom en her legger opp til at nesten hele utviklingen på dette rettsområdet skal styres gjennom forskrifter. Det bør være et samspill hvor både lov og forskrifter medfører praktiske konsekvenser for dyrs velferd, både på kort og lenge sikt.

Vennlig hilsen

Jorun Jarp
avd. direktør

Tormod Mørk
seksjonsleder